

Otemnela polt in malce zožene oči

Japonska poletja so pač takšna, da vplivajo na polt in na oči. Da postane polt rahlo rjave barve, ni težko razumeti. Toda oči? Seveda ne postanejo rjave; zožijo se. Se pravi, mišice okrog oči izvajajo pritisk na oči, da se - vsaj malce - zožijo. Zaradi žarečega sončnega blišča. Vse to se dogaja naravno in tega ne čutiš. Nekateri pa to kombinacijo polti in oči opazijo. Nekateri potem na tej podlagi preidejo v sklepanje. Ne morem jim tega prepričati. Dogaja se v nevidnem notranjem svetu človekovem. Tu se konča teorija in začne se s teorijo povezovati življenje. Na njegovem odru je poletje v japonskih hribih na otoku Kjúšu (ta -u na koncu je del imena: otok se imenuje Kjúšu).

Zmenili smo se, prijatelji in jaz, da se za dva dni nastanimo v zmerno dragem hotelu. V tej slikoviti pokrajini okrog vulkana Aso ni hotelov brez sopridevnika "drag". Izkustveno jih takole razporejamo: zmerno drag, drag, razkošen. A pokrajina s svojo prostranostjo, tihoto, nebesno bližino in vročino blažečim vetrom odtehta pomanjkljivosti zmerno dragega hotela...

Zmenili smo se, da se dobimo malce pred večerjo. Nismo vedeli, da je prav ta dan bila napovedana velika skupina Japoncev, ki živijo na Havajih. Prvo skupino starejših ljudi je avtobus že pripeljal pred hotel; videl sem jih, kako so se počasi razhajali v svoje sobe. Bil sem prvi iz naše skupine pri hotelu; dovolj je bilo, da sem se najavil kot pripadnik določene skupine. Ker je bil zanjo odgovoren Japonec z vsemi svojimi podatki, je bilo za nas ostale bolj enostavno kar zadeva podrobnosti. Na nekaj vprašanj pa je bilo treba odgovoriti. Niso bila težka, lahko sem to opravil v japonščini. To dejstvo in moj obraz - in morda še kaj drugega, ne vem - je zavedlo blizu stoječo novinarko, da me je smehljaje nagovorila držeč v roki zajetno beležnico:

»Dobrodošli na Japonskem! Kako gredo stvari na Havajih?«

Tako ljubeznivo in pozorno me gleda, da ji ne morem takoj reči, da nisem Havajec in še nikdar nisem bil tam.

»V soncu je nebo modro, valovi so modri, še veter se zdi moder,« ji rečem.

Dobro me razume.

»Ko pa dežuje, nadaljujem,« in z levim očesom opazujem vhod v hotel, »se modra barva spremeni v sivo – tako kot tukaj na Japonskem.«

Smehljaje piše v svojo beležnico in ne opazi, da sem rekel »kot tukaj na Japonskem,« čeprav smo imeli že teden dni poletno modrino. Odkod vem za sivino na Japonskem? Morda pa novinarka ne bere detektivskih romanov...

V tem trenutku se pri hotelskem vhodu pojavi drugi del Havajcev.

»Glejte, gospodična, človeka, ki nosi japonsko in ameriško zastavico – on Vam bo dal kar se da natančne informacije.«

Novinarka se opravi k njemu, ki kar sopiha od vzpenjanja iz doline navkreber. Živžav napolni dvorano. Neopazno izginem. Vodjo naše skupine sem zvečer prepričal, da nam veliko število Havajcev narekuje določeno taktiko: biti prvi pri zajtrku in zadnji pri večerji.

Na dan odhoda, tretji dan, sem prosil vodjo naše skupine:

»Ali mi lahko posodite klobuk ali kapo? Še zdaj čutim včerajšnje sonce na glavi.«

Peš smo se odpravili iz hotela v dolino. Potegnil sem čepico globoko na oči, srajčni ovratnik pa tako zavihal, da v jutranji megli ni bilo na vpogled dosti obraza. Prvi topli žarki so začeli ogrevati ozračje. Med potjo se srečamo z odprtim avtomobilom. Poleg šoferja sedi "moja" novinarka, ki nam vsem mahne v slovo. Naš vodja je bil najmočnejši v naši skupini in kot tak je nosil širok nahrbtnik. Stopal sem za tem nahrbtnikom, da bi ostal neopazen. V dolini čakamo na avtobus. Vodja se obrne k meni:

»Imate krasno oranžno majico na sebi. Tudi v gorski megli je ne moreš zgrešiti. Morate mi povedati, kje ste jo kupili.«

Ko pride avtobus, vrnem čepico vodji. Res je nisem vaju. V Tokiu sem oranžno majico pri cerkvici Kičidžodži vtaknil v zaboj "Za uboge".

Bolje je, da nadaljujem zdaj, ko mi spomin ogreva podobno poletno sonce. Iz predmestne tokijske postaje se vračam k skupini hiš, bolje rečeno hišic. Lahko bi jo ubral po glavni cesti, a je preveč hrupna in prašna. Raje imam daljšo pot med polji in njivami, ki me veselo spremljajo z raznovrstnimi cveticami. Beseda "raznovrsten" skriva – pravzaprav odkriva – mojo malomarnost v šoli: nisem se

naučil imen vsaj tistih cvetlic, ki jih tako rad gledam in ki jih najdem tudi marsikje na Japonskem.

Ob poti me iznenadi dekletce kakih treh let. Na rami ji počiva rožnat sončnik. Gleda me z velikimi, razprtimi očmi, malce nagne glavico na stran, kar je na Japonskem večkrat znamenje vljudnega vprašanja, in mi z ljubkim glaskom reče:

»Nihondžin?«

Po naše je to beseda za Japonca, tako da me je dekletce vprašalo: »Ali ste Japonec?«

Nisem je hotel razočarati. Rečem ji smehljaje:

»Kako si luštna!«

Radovedno lice se ji spremeni v smehljaj.

»Lepo pozdravi očka in mamico!«

Ker ji vse to povem v japonščini, ki jo vsi govorimo – brez akcenta, kot se to spodobi za Slovence –, sem se ji predstavil z domačo, zaupno in prijetno japonščino. Tovrsten jezik odpravlja sum.

Zdaj pa stojim v galeriji od poletnega sonca ožarjenih spominov. Uganite, kaj je moja naslednja slika!

V okviru iz barv majhnega ribiškega mesteca. Spomini še zdaj diši po snažni trgovini, v katero sem vstopil okrog poldneva. Lastnici-prodajalki sem bil izročil priporočilno pismo za dar za naše sirote. Gospa-lastnica je imela še nekaj opravka v prodajalni; prosila me je, naj sedem v udoben naslonjač v sobi z izhodom na dvorišče poleg prodajalne. Sedim in opazujem dvorišče pred izhodom. Naenkrat se pojavi v tem izhodu-vhodu belkast pes, – če se prav spominjam, neke vrste bullterrier –, za hip obstoji, nakar se poda naravnost v mojo smer. Najine oči se srečajo, njegove me držijo v šahu. Pes se pri tem ne ustavi; naprej gre, naravnost k mojemu sedežu. Tu se obrne in zlekne na desni strani naslonjača. In – zaspi. Ker me ni izzival, mu položim roko na kuštravo glavo in ga rahlo božam, božam.

Končno pride gospa iz prodajalne. Začudena mi reče:

»Naš pes nahruli vsakega tujca, kaže mu zobe, renči, pripravlja se na skok nanj,

če ga ne pokličem pravočasno. Vas je pa kar sprejel in se pri Vas dobro počuti. Tega ne morem razumeti!«

Jaz tudi ne. Morda so mu pa moj otemneli obraz in malce zožene oči pričarale pasjo podobo Japonca. Toda gospa je rekla, da si privošči vsakega tujca.

Gospa je vzela kuverto in šla k blagajni, da nam z denarjem pomaga skrbeti za zapuščene otroke. Po strani je tudi opazovala psa pri mojem naslanjaču. Ta je tiho spal. Njega ni več zanimal šum, ki je prihajal iz blagajne, šum prstov med kovanci in bankovci, mene pa je. Tega zanimanja pa otemneli obraz in zožene oči niso izdale.